

God man kan behövas för att bevaka okänd arvinges eller känd arvinges på okänd ort rätt i dödsbo eller i övrigt bevaka bortavarandes rätt eller förvalta bortavarandes egendom, 11 kap. 3 § föräldrabalken. God man enligt denna bestämmelse kan också förordnas för att företräda den som genom testamente eller annan rättshandling framdeles kommer att bli ägare till viss egendom, t.ex. ofödda barn.

Ansökan om förordnande av god man eller anmälan om behov av god man

Ansökan görs i regel av make, sambo eller närmaste släktingar.

Anmälan om behov av god man får göras av den som har ett dödsbo i sin vård. Överförmyndaren förordnar en god man när behovet blivit känt utan någon ytterligare prövning. Om ingen annan arvinge än Allmänna arvsfonden finns i riket, utser Kammarkollegiet en god man som ser till att bouppteckning förrättas. Om det i boutredningen framkommer att det finns kända arvingar som är bortavarande eller till namn okända arvingar på okänd ort – i riket eller utomlands - kan god man enligt föräldrabalken förordnas.

Om det saknas tillgångar i ett dödsbo eller om boets tillgångar endast täcker begravningskostnader och därmed sammanhängande utgifter, kan förutsättningar för en dödsboanmälan föreligga. Om det i boutredningen hos överförmyndaren framkommer att det finns kända arvingar som är bortavarande eller till namn okända arvingar på okänd ort – i riket eller utomlands - skall inte någon god man för dessa förordnas, om boet saknar tillgångar. Uppgift om bortavarande eller okända arvingar bör i stället tecknas på dödsboanmälan.

Kompetens hos den gode mannen

Förutom de allmänna kraven på god man i föräldrabalken kräver uppdraget sakkunskap som inriktar sig på boutredning och arvsrätt. Om den avlidne har tillkännagett vem han eller hon önskar som god man, skall detta följas, om han eller hon inte är olämplig. Testamentsexekutor kan också vara god man.

Uppdraget

Om det är fråga om en försvunnen person, fungerar gode mannen som ställföreträdare i de vardagliga situationerna; tar hand om ekonomin och ser till den försvunnes egendom.

Är det fråga om att bevaka bortavarandes rätt i dödsbo skall god man

- Delta i boutredning och arvskifte, se infobladet Bevaka rätt i dödsbo.
- Se till att eftersökning av den bortavarande görs under boutredning.
- Var sjätte månad från bouppteckningen förrättades redogöra för överförmyndaren om anledningen till att boet inte skiftats eller avtal om sammanlevnad i oskiftat bo inte träffats.
- Förvalta den egendom som kan ha tillkommit den bortavarande på grund av arv.
- Bevaka vad som händer, t.ex. om arvskungörelse utfärdas av tingsrätten. Gode mannen skall dock inte arbeta parallellt med tingsrätten. Kopia av kungörelse skall skickas in till överförmyndaren.
- Se till att den rätt det är fråga om hålls vid liv.

Observera att överförmyndarens samtycke till eventuellt arvskifte m.m. i regel ska inhämtats.

Upphörande

Uppdraget upphör

- Om en försvunnen person konstateras avliden.
- Om den bortavaranande återvänder.
- När den egendom som förvaltats har förbrukats (i regel av gode mannens arvode).
- Efter 5 år från dagen för arvskungörelse som utfärdats av tingsrätten, då rätten till arv preskriberas.
- Efter 10 år, när allmän arvsrättspreskription trätt i funktion.

Redovisning

Om det finns egendom att förvalta, skall en årsräkning lämnas före den 1 mars varje år tills det inte finns någon egendom kvar att förvalta. När den rätt som bevakas är preskriberad, redovisas uppdraget med en sluträkning samt bevis om arvsrättspreskription från tingsrätten.

Entledigande och arvode

I samband med redovisning av uppdraget (årlig eller slutlig), skall gode mannen begära sitt entledigande och ge in ev. arvodesbegäran.